

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 31 grudnia 1953 r.

w sprawie ramowego planu kont dla banków.

Na podstawie § 4 uchwały nr 7 Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1951 r. w sprawie zasad systemu finansowego banków państwowych (Monitor Polski z 1951 r. Nr A-4, poz. 44 i z 1953 r. Nr A-1, poz. 14) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się ramowy plan kont dla banków stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia oraz ogólne zasady funkcjonowania rozdziałów i kont ramowego planu kont dla banków, zawarte w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. W oparciu o ramowy plan kont oraz o ogólne zasady dotyczące funkcjonowania rozdziałów i kont ramowego planu kont dla banków, poszczególne banki opracowują branżowe plany kont i szczegółowe zasady

ich funkcjonowania dostosowane do potrzeb tych banków. Branżowe plany kont i szczegółowe zasady ich funkcjonowania zatwierdza Minister Finansów, który ustala również terminy wprowadzenia branżowych planów kont w poszczególnych bankach.

§ 3. Z dniem wprowadzenia branżowego planu kont dla poszczególnych banków przestaje obowiązywać w stosunku do tych banków Jednolity Plan Kont dla Banków.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: *T. Dietrich*

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 1953 r. (poz. 317).

RAMOWY PLAN KONT DLA BANKÓW

KONTA BILANSOWE

Cześć I — Operacje z zakresu gospodarki eksploatacyjnej.

(AP) Rozdział 1 — Obrót gotówkowy (NBP) 1-5.

(P) Rozdział 2 — Rachunki rozliczeniowe i bieżące (NBP).

- 6 P Rachunki rozliczeniowe przedsiębiorstw społecznych
- 7 P Rachunki bieżące jednostek gospodarki społecznej
- 8 P Rachunki bieżące funduszów i rezerw przedsiębiorstw społecznych
- 9 P Rachunki bieżące organizacji politycznych, zawodowych i społecznych
- 14 P Rachunki bieżące jednostek gospodarki nie społecznej
- 15 P Rachunki bieżące osób fizycznych

(P) Rozdział 3 — Odmienne formy rozliczeń (NBP).

- 21 P Limitowane książeczki czekowe
- 22 P Czeki akceptowane
- 23 P Akredytywy
- 24 P Rachunki specjalne pełnomocników
- 25 AP Rachunki kompensacyjne
- 26 AP Biura wzajemnych rozliczeń

(A) Rozdział 4 — Kredyty obrotowe (NBP).

- 31 A Kredyty normalywne
- 32 A Kredyty normalywne na obrót towarowy
- 35 A Kredyty na zapasy materiałowe
- 36 A Kredyty na zapasy wyrobów gotowych
- 37 A Kredyty na zapasy wyrobów półgotówkowych i produkcji w toku
- 38 A Kredyty na zapasy towarów
- 39 A Kredyty na nakłady przyszłych okresów
- 40 A Kredyty na nadzwyczajne potrzeby
- 44 A Kredyty na należności fakturowe

*1) Symbole w nawiasach wskazują bank administrujący danym rozdziałem RPKB.

- 45 A Kredyty na należności z tytułu sprzedaży ra-
talnej
- 46 A Kredyty na limitowane książeczki czekowe,
akredytywy i inne rozliczenia
- 51 A Kredyty na kontraktacje
- 52 A Kredyty na wstępne finansowanie inwestycji
- 53 A Kredyty do rozliczenia
- 54 A Kredyty różne
- 57 A Kredyty importowe
- 58 A Kredyty eksportowe

(A) Rozdział 5 — Kredyty antycypacyjne (NBP).

- 61 A Kredyty antycypacyjne na kapitalne remonty

(A) Rozdział 6 — Kredyty przeterminowane (NBP).

- 66 A Kredyty przeterminowane obrotowe
- 67 A Kredyty przeterminowane na kapitalne remonty

(AP) Rozdział 7 — Rachunki banków (NBP).

- 71 AP Rachunki banków w NBP
- 72 AP Rachunki bieżące banków w PKO

(AP) Rozdział 8 — Kredyty refinansowe (NBP).

- 76 AP Kredyty refinansowe banków

(AP) Rozdział 9 — Rozliczenia operacji zastępczych (NBP).

81—90

(AP) Rozdział 10 — Budżet państwa (NBP).

91—110

(P) Rozdział 11 — Rozliczenia jednostek gospodarczych z budżetem państwa (NBP).

- 111 P Rachunek rozliczeń z tytułu zysków, strat i środ-
ków obrotowych

**(AP) Rozdział 12 — Rozliczenia z Ministerstwem Finan-
sów (NBP).**

121—130

**(AP) Rozdział 13 — Dewizy i rozliczenia zagraniczne
(NBP).**

131—160

(P) Rozdział 14 — Wkłady oszczędnościowe (PKO).

161—190

**(AP) Rozdział 15 — Różne zobowiązania i należności
operacyjne (NBP).**

- 191 P Uznania do wyjaśnienia
- 192 A Obciążenia do wyjaśnienia
- 193 P Zobowiązania z tytułu różnych funduszy
- 194 A Należności z tytułu różnych funduszy
- 195 P Własne zlecenia do wypłaty

**(AP) Rozdział 16 — Rozliczenia wzajemne jednostek
banku (NBP).**

- 221 AP Rozliczenia międzyoddziałowe
- 230 AP Uznania w drodze
- 231 AP Obciążenia w drodze

**C z ę ś ć II — O p e r a c j e z z a k r e s u
g o s p o d a r k i i n w e s t y c y j n e j .**

**(P) Rozdział 21 — Środki na inwestycje scentralizowane
limitowe roku bieżącego (bs) *).**

301—340

**(A) Rozdział 22 — Finansowanie inwestycji scentralizo-
wanych limitowych roku bieżącego (bs).**

341—360

**(AP) Rozdział 23 — Środki i finansowanie inwestycji nie
scentralizowanych limitowych (NBP).**

- 361 P Środki z budżetu centralnego na inwestycje nie
scentralizowane limitowe przedsiębiorstw

- 362 P Środki z budżetów terenowych na inwestycje
nie scentralizowane limitowe przedsiębiorstw

- 364 A Wypłaty na inwestycje nie scentralizowane li-
mitowe przedsiębiorstw rozliczających się z bud-
żetem centralnym

- 365 A Wypłaty na inwestycje nie scentralizowane li-
mitowe przedsiębiorstw rozliczających się z bud-
żetami terenowymi

**(AP) Rozdział 24 — Środki i finansowanie inwestycji po-
zaliimitowych i innych roku bieżącego (bs).**

371—400

**(AP) Rozdział 25 — Środki i finansowanie kapitalnych
remontów (NBP).**

- 401 P Środki na finansowanie kapitalnych remontów
przedsiębiorstw

- 402 A Wypłaty na kapitalne remonty przedsiębiorstw

**(A) Rozdział 26 — Kredyty krótkoterminowe na inwesty-
cje (bs).**

411—430

**(AP) Rozdział 27 — Środki i finansowanie inwestycji lat
ubiegłych (bs).**

431—480

(A) Rozdział 28 — Kredyty długoterminowe (bs).

481—500

(AP) Rozdział 29 — Fundusze spółdzielczości (bs).

501—520

**C z ę ś ć III — O p e r a c j e z z a k r e s u
g o s p o d a r k i w ł a s n e j .**

(AP) Rozdział 41 — Środki trwałe (NBP).

- 601 A Środki trwałe

- 602 A Inwestycje w dzierżawionych środkach trwa-
łych

- 603 P Umorzenie środków trwałych

- 604 AP Likwidacja środków trwałych

* Banki specjalne.

(AP) Rozdział 42 — Fundusze własne (NEP).

- 611 P Fundusz statutowy
- 612 P Fundusz rezerwowy
- 613 P Fundusz środków trwałych
- 614 P Fundusze specjalne
- 616 A Rozliczenia z budżetem z tytułu zysków i strat
- 617 A Przelewy na inwestycje pozalimitowe

(AP) Rozdział 43 — Inwestycje i kapitalne remonty własne (NBP).

- 621 P Finansowanie inwestycji
- 622 A Inwestycje rozpoczęte
- 623 A Inwestycje zakończone
- 624 P Fundusze na kapitalne remonty
- 625 A Kapitalne remonty

(A) Rozdział 44 — Materiały (NBP).

- 631 A Przedmioty nietrwałe w użytkowaniu
- 632 A Zapasy materiałowe

(AP) Rozdział 45 — Rozliczenia bieżące (NBP).

- 641 P Nadwyżki kasowe
- 642 A Niedobory kasowe
- 643 A Zaliczki administracyjne i gospodarcze
- 649 A Inne należności
- 650 P Inne zobowiązania

(AP) Rozdział 46 — Rozliczenia wewnątrzbankowe (NBP).

- 656 A Rozliczenia z przedsiębiorstwami banku za środki trwałe
- 657 A Rozliczenia z przedsiębiorstwami banku za środki obrotowe
- 658 AP Rozliczenia amortyzacji

(AP) Rozdział 47 — Rozliczenia międzyokresowe (NBP).

- 666 P Dochody przyszłych okresów
- 667 A Koszty przyszłych okresów

(AP) Rozdział 48 — Dochody i koszty banku (NBP).

- 671 P Dochody operacyjne
- 672 P Dochody różne
- 673 A Koszty operacyjne
- 674 A Koszty osobowe
- 675 A Koszty rzeczowe
- 676 A Koszty różne

(AP) Rozdział 49 — Zyski i straty (NBP).

- 681 AP Zyski i straty

C z ę ś ć I V — K o n t a p o z a b i l a n s o w e**Rozdział 51 — Zapas znaków pieniężnych (NBP).**

701—710

Rozdział 52 — Kredyty budżetu państwa (NBP).

- 711 Kredyty budżetu centralnego

Rozdział 53 — Znaki wartościowe (NBP).

721—730

Rozdział 54 — Fundusze administrowane (NBP).

731—740

Rozdział 55 — Limity finansowania inwestycji roku bieżącego (bs).

741—770

Rozdział 56 — Rozliczenia inkasowe (NBP).

- 771 Należności inkasowe
- 772 Zobowiązania inkasowe

Rozdział 57 — Zobowiązania inkasowe inwestorów (bs).

781—790

Rozdział 58 — Akredytywy i gwarancje (NBP).

- 801 Akredytywy otrzymane do wypłaty
- 802 Gwarancje udzielone wobec różnych

Rozdział 59 — Depozyty (NBP).

- 811 Depozyty własne w skarbcu
- 812 Depozyty własne u różnych
- 813 Depozyty obce na przechowaniu w skarbcu
- 814 Depozyty obce na przechowaniu u różnych
- 815 Depozyty na zabezpieczenie w skarbcu
- 816 Depozyty na zabezpieczenie u różnych
- 817 Formularze ścisłego zarachowania

Rozdział 60 — Rachunki zagraniczne (NBP).

821—840

Rozdział 61 — Różne ewidencje (NBP).

- 841 Należności odpisane na straty

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 1953 r. (poz. 317).

OGÓLNE ZASADY FUNKCJONOWANIA KONT RAMOWEGO PLANU KONT DLA BANKÓW

KONTA BILANSOWE

Część I. Operacje z zakresu gospodarki eksploatacyjnej.

Rozdział 1 — Obrót gotówkowy.

Konta rozdziału 1 odzwierciedlają obroty gotówkowe banku, wysokość zapasów banknotów i bilonu znajdujących się w banku oraz wysokość obiegu pieniężnego.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 2 — Rachunki rozliczeniowe i bieżące.

Konta rozdziału 2 przeznaczone są do ujęcia operacji bankowych, dokonywanych na rzecz i z polecenia klientów posiadających rachunki bankowe, oraz do wykazywania stanu środków pieniężnych przechowywanych przez klientów w banku. Bank wykonuje dyspozycje klientów do wysokości środków posiadanych przez nich na rachunku bankowym, prowadzonym w ramach kont niniejszego rozdziału. Salda kont tego rozdziału mogą być tylko kredytowe.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 2 zawiera konta:

6 — Rachunki rozliczeniowe przedsiębiorstw uspołecznionych — obejmujące rachunki rozliczeniowe przedsiębiorstw, działających na zasadach pełnego i pełnego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego.

Na dobro konta 6 księguje się wpływy na rzecz przedsiębiorstw z tytułu własnych wpłat, rozliczeń z odbiorcami, udzielonych przez bank kredytów oraz innych operacji, dotyczących działalności eksploatacyjnej przedsiębiorstwa.

W ciężar konta 6 księguje się dyspozycje przedsiębiorstw z tytułu gotówki podejmowanej na własne potrzeby, rozliczeń z dostawcami, spłaty kredytów obrotowych oraz innych operacji, dotyczących działalności eksploatacyjnej przedsiębiorstwa.

7 — Rachunki bieżące jednostek gospodarki uspołecznionej — w ramach którego prowadzi się rachunki bieżące dla jednostek działających na zasadzie ograniczonego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego oraz dla jednostek, organizacji i instytucji gospodarczych utrzymujących się z narzutów na koszty jednostek podległych lub z dotacji jednostek nadrzędnych.

Na dobro tego konta księguje się wpływy narzutów od jednostek podległych oraz dotacje od jednostek nadrzędnych, a w ciężar — dyspozycje posiadaczy rachunków, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

8 — Rachunki bieżące funduszy i rezerw przedsiębiorstw uspołecznionych — w ramach którego prowadzi się rachunki bieżące dla posiadaczy rachunków rozliczeniowych, którzy są obowiązani do oddzielnego przechowywania niektórych funduszy specjalnych.

Na dobro tego konta księguje się wszelkie wpływy na rzecz przedsiębiorstwa, a w ciężar — wszystkie dyspozycje przedsiębiorstwa dotyczące danych funduszy.

9 — Rachunki bieżące organizacji politycznych, zawodowych i społecznych — dla prowadzenia rachunków bieżących dla jednostek, określonych w nazwie konta.

Na dobro konta księguje się wszelkie wpływy na rzecz tych organizacji, a w ciężar — wszelkie dyspozycje tych organizacji.

14 — Rachunki bieżące jednostek gospodarki nie uspołecznionej — dla prowadzenia rachunków bieżących dla jednostek gospodarki nie uspołecznionej, opłacających podatek dochodowy lub obrotowy.

Na dobro tego konta księguje się wszelkie wpływy na rzecz tych jednostek, a w ciężar — wszelkie dyspozycje tych jednostek.

15 — Rachunki bieżące osób fizycznych — dla prowadzenia rachunków bieżących osób fizycznych, nie opłacających podatku dochodowego ani obrotowego, jak również rachunków dla pracowników danego banku.

Na dobro konta księguje się wszelkie wpływy na rzecz tych osób, a w ciężar — wszelkie dyspozycje tych osób.

Rozdział 3 — Odmienne formy rozliczeń.

Konta rozdziału 3 służą do księgowania środków przelewanych z kont rozdziałów 2, 4 i 10 oraz rozdziałów części II w związku ze stosowaniem odmiennych form rozliczeń za dostawy i usługi. Odrębne przepisy ustalają zasady funkcjonowania poszczególnych kont tego rozdziału.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 3 obejmuje konta:

21 — Limitowane książeczki czekowe — dla prowadzenia specjalnych rachunków bankowych, oddzielnie dla każdej wydanej klientowi przez bank limitowanej książeczki czekowej.

Na dobro tego konta księguje się kwoty, stanowiące pokrycie wydanych limitowanych książeczek czekowych i ewentualne uzupełnienia limitów. W ciężar tego konta księguje się pochodzące z danej książeczki czeki, przedłożone do zapłaty przez wskazanego na czeku dostawcę usług transportowych, świadczonych na rzecz posiadacza limitowanej książeczki czekowej. Saldo konta 21 może być tylko kredytowe.

22 — Czeki akceptowane — dla księgowego ujęcia czeków rozliczeniowych, akceptowanych przez bank na wniosek wystawcy czeku.

Na dobro tego konta księguje się równowartość akceptowanego (potwierdzonego) przez bank czeku rozliczeniowego, a w ciężar — kwoty czeków akceptowanych, przedłożonych do zapłaty przez wskazanego na czeku dostawcę usług, regulowanych w tej formie rozliczeń. Saldo konta 22 może być tylko kredytowe.

23 — **A k r e d y t y w y** — dla księgowego wyodrębnienia kwot postawionych do dyspozycji banku przez płatnika (odbiorcę), w celu rozliczenia należności dostawcy za dokonane dostawy i usługi. W ramach tego konta prowadzi się specjalne rachunki bankowe, oddzielnie dla każdej akredytywy.

Na dobro tego konta księguje się kwoty wpłacone przez płatnika na pokrycie akredytywy, a w ciężar — wypłaty dokonane na rzecz dostawcy. Saldo tego konta może być tylko kredytowe.

24 — **R a c h u n k i s p e c j a l n e p e ł n o m o c n i k ó w** — dla prowadzenia specjalnych rachunków bankowych, otwieranych dla pełnomocników odbiorców dostaw i usług. Rachunki otwiera się na wniosek odbiorcy w oddziale banku, znajdującym się w siedzibie dostawcy.

Na dobro tego konta księguje się przelewy środków, dokonane przez odbiorcę dla własnego pełnomocnika, w ciężar zaś tego konta pokrywa się faktury dostawców, zaakceptowane przez pełnomocnika oraz ewentualne dyspozycje pełnomocnika na zakup limitowanych książeczek czekowych, czeków akceptowanych oraz na drobne wypłaty gotówkowe na potrzeby, związane z dostawami i usługami. Saldo tego konta może być tylko kredytowe.

25 — **R a c h u n k i k o m p e n s a c y j n e** — dla prowadzenia specjalnych rachunków bankowych dla dostawców i odbiorców, których wzajemne rozszczenia z tytułu dostaw i usług regulowane są w formie jednorazowych kompensat wielostronnych.

Na dobro tego konta księguje się objęte kompensatą należności z tytułu dostaw i usług wykonanych, zaś w ciężar — zobowiązania za otrzymane dostawy i usługi. W ustalonym terminie kompensaty, salda kredytowe rachunków kompensacyjnych, wprowadzonych w ramach tego konta, powinny być przelane na rachunki rozliczeniowe, prowadzone w ramach konta 6, natomiast salda debetowe rachunków kompensacyjnych powinny być pokryte w ciężar rachunku rozliczeniowego w ramach konta 6 lub rachunku pożyczkowego właściwego konta rozdziału 4 — Kredyty obrotowe, stosownie do obowiązujących przepisów.

26 — **B i u r a w z a j e m n y c h r o z l i c z e Ń (BWR)** — dla prowadzenia rachunków kompensacyjnych dla uczestników biur wzajemnych rozliczeń, w celu dokonywania okresowych kompensat wzajemnych rozliczeń za dostawy i usługi.

Na dobro tego konta księguje się należności uczestników BWR z tytułu dostaw i usług wykonanych na rzecz innych uczestników BWR, zaś w ciężar — zobowiązania za otrzymane dostawy i usługi. W ustalonych terminach kompensat salda kredytowe rachunków kompensacyjnych przelewa się na rachunki rozliczeniowe, salda debetowe zaś tych rachunków pokrywa się w ciężar rachunków rozliczeniowych lub rachunków pożyczkowych, prowadzonych w ramach właściwego konta rozdziału 4 — Kredyty obrotowe, stosownie do obowiązujących zarządzeń.

Rozdział 4 — Kredyty obrotowe.

Rozdział 4 obejmuje konta, przeznaczone do ujęcia operacji, odzwierciedlających rozmiary działalności banku w zakresie udzielania krótkoterminowych kredytów obrotowych. Nazwy poszczególnych kont odpowiadają ściśle rodzajom kredytów, udzielanych zgodnie z obowią-

zującymi przepisami. W ramach każdego konta tego rozdziału prowadzi się odrębne rachunki pożyczkowe dla przedsiębiorstw, korzystających z kredytów na zasadach instrukcji kredytowej banku.

W ramach tego rozdziału występują konta kredytów:

Kredyty normatywne

- 31 — Kredyty normatywne
- 32 — Kredyty normatywne na obrót towarowy

Kredyty ponadnormatywne

- 35 — Kredyty na zapasy materiałowe
- 36 — Kredyty na zapasy wyrobów gotowych
- 37 — Kredyty na zapasy wyrobów półgotowych i produkcji w toku
- 38 — Kredyty na zapasy towarów
- 39 — Kredyty na nakłady przyszłych okresów
- 40 — Kredyty na nadzwyczajne potrzeby

Kredyty inkasowe

- 44 — Kredyty na należności fakturowe
- 45 — Kredyty na należności z tytułu sprzedaży ratałnych
- 46 — Kredyty na limitowane książeczki czekowe, akredytywy i inne rozliczenia

Kredyty inne

- 51 — Kredyty na kontraktacje
- 52 — Kredyty na wstępne finansowanie inwestycji
- 53 — Kredyty do rozliczenia
- 54 — Kredyty różne

Kredyty importowe i eksportowe

- 57 — Kredyty importowe
- 58 — Kredyty eksportowe.

Konta te obciąża się w chwili udzielenia kredytu, a uznaje w chwili spłaty. Księgowaniu na tych kontach dokonuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami kredytowymi, w zasadzie w korespondencji z kontem 6 — „Rachunki rozliczeniowe przedsiębiorstw społecznych”. W razie braku dostatecznych środków na rachunku rozliczeniowym przeksięgowuje się w terminie płatności kwotę nie spłaconego kredytu na konto 65 — „Kredyty przeterminowane obrotowe”.

Salda kont tego rozdziału mogą być tylko debetowe.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 5 — Kredyty antycypacyjne.

W rozdziale 5 występuje konto:

61 — **K r e d y t y a n t y c y p a c y j n e n a k a p i t a l n e r e m o n t y** — które służy do prowadzenia specjalnych rachunków bankowych dla klientów, korzystających z kredytu antycypacyjnego, udzielanego w tych przypadkach, gdy środki zgromadzone na rachunku prowadzonym w ramach konta 401 — „Środki na finansowanie kapitalnych remontów przedsiębiorstw” nie wystarczają na wypłaty na planowe kapitalne remonty. Przy udzielaniu tego kredytu obowiązują przepisy instrukcji Narodowego Banku Polskiego.

Konto to obciąża się w chwili udzielania kredytu, a uznaje — w chwili spłaty kredytu. Księgowania te przeprowadza się w zasadzie w korespondencji z kontem 401 — „Środki na finansowanie kapitalnych remontów przedsiębiorstw”. W przypadku braku środków na spłatę kredytu, przypadającą jego ratę przeksięgowuje się na konto 67 — „Kredyty przeterminowane na kapitalne remonty”. Saldo konta 61 może być tylko debetowe.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 6 — Kredyty przeterminowane.

Rozdział 6 obejmuje konta kredytów przeterminowanych, w ramach których prowadzi się rachunki pożyczkowe dla tych kredytobiorców, którzy nie posiadają dostatecznych środków na spłatę w terminie któregośkolwiek z kredytów, księgowanych na kontach rozdziałów 4 i 5.

Rozdziałem 6 administruje Narodowy Bank Polski.

W rozdziale tym występują konta:

66 — **Kredyty przeterminowane obrotowe** — dla prowadzenia rachunków pożyczkowych kredytobiorców nie posiadających środków na spłatę w terminie któregośkolwiek z kredytów obrotowych.

Konto to obciąża się w dniu płatności kredytu obrotowego kwotą nie spłaconego w terminie zadłużenia. W ciężar tego konta księguje się również należne bankowi odsetki od wszelkiego rodzaju kredytów obrotowych w przypadku, jeśli na ich pokrycie brak jest środków na rachunku rozliczeniowym kredytobiorcy.

Na dobro tego konta księguje się spłatę kredytu przeterminowanego. Spłata następuje w zasadzie ze środków znajdujących się na rachunku rozliczeniowym. Saldo tego konta może być tylko debetowe.

67 — **Kredyty przeterminowane na kapitalne remonty** — dla prowadzenia rachunków dla kredytobiorców, którzy nie posiadają dostatecznych środków na spłatę w terminie udzielonego kredytu antycypacyjnego na kapitalne remonty.

Konto to obciąża się w dniu płatności kredytu antycypacyjnego kwotą nie spłaconego w terminie zadłużenia lub jego raty, w części nie pokrytej ze środków, znajdujących się na koncie 401 — „Środki na finansowanie kapitalnych remontów przedsiębiorstw”. W ciężar tego konta księguje się również przypadające bankowi odsetki od kredytu antycypacyjnego na kapitalne remonty i kredytu przeterminowanego na kapitalne remonty — jeżeli brak jest środków przeznaczonych na ich pokrycie.

Na dobro tego konta księguje się spłatę kredytu przeterminowanego na kapitalne remonty w ciężar środków, znajdujących się na rachunku w ramach konta 401 — „Środki na finansowanie kapitalnych remontów przedsiębiorstw”. Saldo tego konta może być tylko debetowe.

Rozdział 7 — Rachunki banków.

Rozdział 7 zawiera konta, przeznaczone do księgowego ujęcia środków, przechowywanych przez banki i gminne kasy spółdzielcze w Narodowym Banku Polskim i Powszechnej Kasie Oszczędności oraz do księgowej ewidencji wszystkich operacji, dokonanych z polecenia i na rzecz tych banków.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

W rozdziale 7 figurują następujące konta:

71 — **Rachunki banków w NBP** — w ramach którego oddziały Narodowego Banku Polskiego prowadzą rachunki central i oddziałów banków specjalnych i Powszechnej Kasy Oszczędności.

Na dobro konta 71 księguje Narodowy Bank Polski wszelkie wpłaty własne banków oraz wpływy na rzecz banków. W ciężar tego konta księguje Narodowy Bank Polski wszelkie dyspozycje banków.

Banki dokonują księgowania na tym koncie w zasadzie na podstawie wyciągów z rachunku, otrzymanych z Narodowego Banku Polskiego. Wyjątek od tej zasady stanowią dyspozycje banków, zawierające zlecenie obciążenia rachunku przez Narodowy Bank Polski z tytułu wypłat gotówkowych i poleceń przelewu; uznań konta 71 z tych tytułów dokonują banki na podstawie wystawionych przez nie dowodów księgowych. Saldo tego konta w Narodowym Banku Polskim może być tylko kredytowe, w bankach zaś — tylko debetowe.

72 — **Rachunki bieżące banków w PKO** — w ramach którego oddziały Powszechnej Kasy Oszczędności prowadzą rachunki bieżące dla jednostek organizacyjnych banków. Otwarcie rachunku następuje za okazaniem zezwolenia Narodowego Banku Polskiego.

Na dobro tego konta księguje Powszechna Kasa Oszczędności wszelkie wpływy na rzecz banku, w ciężar zaś tego konta — dyspozycje banków.

Banki dokonują księgowania na tym koncie w zasadzie na podstawie wyciągów z rachunku, otrzymanych z Powszechnej Kasy Oszczędności; wyjątek stanowią obciążenia tego konta z tytułu zasilenia rachunku bieżącego w Powszechnej Kasie Oszczędności z rachunku w Narodowym Banku Polskim, których to obciążeń dokonują banki na podstawie wystawionych przez siebie poleceń przelewu.

Saldo konta 72 w Powszechnej Kasie Oszczędności może być tylko kredytowe, w bankach zaś — tylko debetowe.

Rozdział 8 — Kredyty refinansowe.

W rozdziale 8 występuje konto:

76 — **Kredyty refinansowe banków** — w ramach którego Narodowy Bank Polski otwiera rachunki pożyczkowe dla banków korzystających z kredytu refinansowego na zasadach obowiązującej instrukcji służbowej Narodowego Banku Polskiego.

Na podstawie dyspozycji banków Narodowy Bank Polski obciąża to konto kwotami udzielonego kredytu, a uznaje kwotami spłaty tego kredytu. W bankach księgowanie przebiega odwrotnie na podstawie otrzymanego wyciągu z rachunku.

Księgowania na koncie 76 następują w korespondencji z kontem 71. Saldo konta 76 w Narodowym Banku Polskim może być tylko debetowe, w innych bankach — tylko kredytowe.

Rozdziałem 8 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 9 — Rozliczenia operacji zastępczych.

Rozdział 9 zawiera konta przeznaczone do księgowania rozliczeń Narodowego Banku Polskiego z bankami specjalnymi z tytułu wykonywania na rzecz tych banków operacji zastępczych.

W ramach tych kont oddziały Narodowego Banku Polskiego, znajdujące się w miejscowościach, w których nie ma oddziału właściwego banku specjalnego, prowadzą rachunki zastępcze dla klientów tych banków.

Zakres operacji zastępczych, nazwy kont oraz zasady ich funkcjonowania uregulowane są instrukcjami Narodowego Banku Polskiego, wydawanymi w porozumieniu z bankami specjalnymi.

Odrębne konta obejmują operacje zastępcze na rzecz Powszechnej Kasy Oszczędności.

Rozdziałem 9 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 10 — Budżet państwa.

Konta rozdziału 10 przeznaczone są do ujęcia wszelkich operacji, wykonywanych przez Narodowy Bank Polski w zakresie obsługi kasowej budżetu państwa oraz do odzwierciedlenia stanu rozliczeń Narodowego Banku Polskiego z tytułu tej obsługi.

W ramach poszczególnych kont Narodowy Bank Polski prowadzi rachunki bankowe dla jednostek budżetu centralnego i budżetów terenowych.

Nazwy kont oraz zasady ich funkcjonowania regulują instrukcje Narodowego Banku Polskiego, wydawane na podstawie obowiązujących przepisów prawnych.

Rozdziałem 10 administrują Narodowy Bank Polski.

Rozdział 11 — Rozliczenia jednostek gospodarczych z budżetem państwa.

W rozdziale 11 prowadzi się konto:

111 — Rachunki rozliczeń z tytułu zysków, strat i środków obrotowych — przeznaczone do księgowego ujęcia operacji, dotyczących rozliczeń przedsiębiorstw, organizacji i instytucji z budżetem państwa z tytułu ich działalności gospodarczej. W ramach tego konta prowadzi się rachunki bankowe jednostek centralnych, przeznaczone do gromadzenia części zysków i nadwyżek środków obrotowych, odprowadzanych przez jednostki podległe do budżetu oraz dotacji budżetu na pokrycie planowych strat i finansowanie środków obrotowych jednostek podległych.

Na dobro tego konta księguje się przelewy od jednostek podległych dla budżetu i przelewy budżetu dla jednostek podległych. W ciężar tego konta dokonuje się zarówno przelewów na rzecz budżetu, jak i na rzecz jednostek podległych. Saldo tego konta może być tylko kredytowe.

Rozdziałem 11 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 12 — Rozliczenia z Ministerstwem Finansów.

Rozdział 12 obejmuje konta, przeznaczone do księgowania operacji wykonywanych przez banki na rzecz Ministerstwa Finansów.

Zakres tych operacji, nazwy kont oraz zasady ich funkcjonowania ustalają instrukcje banków, wydawane na podstawie zarządzeń Ministra Finansów.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 13 — Dewizy i rozliczenia zagraniczne.

Konta rozdziału 13 przeznaczone są do księgowego ujęcia całokształtu operacji bankowych, dokonywanych przez Narodowy Bank Polski i banki dewizowe z tytułu

obsługi gospodarki narodowej w zakresie obrotu wartościami dewizowymi i rozliczeń z zagranicą.

Zakres tych operacji, nazwy kont oraz zasady ich funkcjonowania regulują instrukcje Narodowego Banku Polskiego, wydane na podstawie obowiązujących przepisów prawnych.

Rozdziałem 13 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 14 — Wkłady oszczędnościowe.

W rozdziale 14 występują konta przeznaczone do księgowego ujęcia obrotów i stanów na książeczkach i rachunkach oszczędnościowych, prowadzonych przez Powszechną Kasę Oszczędności w ramach obsługi ludności miast i wsi w zakresie indywidualnych oszczędności.

Rozdziałem tym administruje Powszechna Kasa Oszczędności.

Rozdział 15 — Różne zobowiązania i należności operacyjne.

Konta rozdziału 15 służą do księgowania sum do wyjaśnienia, które chwilowo nie mogą być zaksięgowane na właściwych ekonomicznie kontach, oraz zobowiązań i należności banków z tytułu administrowanych funduszy.

Wszelkie pozycje księgowane na kontach do wyjaśnienia powinny być jak najszybciej wyjaśnione i przeaksięgowane na właściwe konta. Konta funduszy administrowanych powinny być prowadzone zgodnie z przepisami, stanowiącymi podstawę do przyjęcia tych funduszy w administrację.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 15 obejmuje konta:

191 — Uznania do wyjaśnienia — dla przejściowego księgowania wpływów otrzymanych z oddziałów lub od klientów, które nie mogą być w dniu otrzymania zaksięgowane na właściwe konto wskutek nasuwających się trudności lub wątpliwości w ustaleniu odbiorcy wpływu.

Na dobro konta księguje się nie wyjaśnione chwilowo pozycje, a w ciężar — przelewy pozycji wyjaśnionych na właściwe konta bądź zwroty na rachunki zleceńodawców pozycji nie wyjaśnionych w wyznaczonym terminie. Saldo tego konta może być tylko kredytowe.

192 — Obciążenia do wyjaśnienia — dla przejściowego księgowania nie wyjaśnionych obciążeń, powstałych w warunkach omówionych przy koncie 191 i na tych samych zasadach.

W ciężar tego konta księguje się chwilowo nie wyjaśnione obciążenia, a na dobro — likwidację wyjaśnionych pozycji obciążeniowych. Saldo tego konta może być tylko debetowe.

193 — Zobowiązania z tytułu różnych funduszy — dla księgowania wpływów na rzecz funduszy administrowanych.

Na dobro tego konta księguje się wszelkie wpływy przeznaczone na zwiększenie funduszy administrowanych. W ciężar tego konta księguje się storna i zwroty. Saldo tego konta może być tylko kredytowe, a jego likwidacja następuje w powiązaniu z saldem konta 194.

194 — Należności z tytułu różnych funduszy — dla księgowania wypłat na warun-

kach podanych w przepisach o administracji danym funduszem. Ogólna suma wypłat nie może przekroczyć salda konta 193.

W ciężar tego konta księguje się wszelkie wypłaty, na dobro zaś — storna i zwroty. Saldo tego konta może być tylko debetowe, a jego likwidacja następuje w drodze przeksięgowania na konto 193.

195 — Własne zlecenia do wypłaty — przeznaczone do księgowego ujęcia płatnych zobowiązań banku wobec osób nie posiadających rachunków bankowych.

Na dobro konta 195 księguje się kwoty należne osobom nie posiadającym rachunków bankowych, a wypłacane przez bank na podstawie własnych dyspozycji banku.

Konto 195 obciąża się w chwili wypłaty zlecenia na rzecz odbiorcy zlecenia oraz z tytułu ewentualnych zwrotów zleceń, nie podjętych przez zleceniobiorcę w ustalonym przez bank terminie. Saldo tego konta może być tylko kredytowe.

Rozdział 16 — Rozliczenia wzajemne jednostek banku.

Konta rozdziału 16 przeznaczone są do księgowego ujęcia wszelkich rozliczeń wzajemnych między jednostkami organizacyjnymi danego banku.

Rozdziałem 16 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział ten zawiera następujące konta:

221 — Rozliczenia między oddziałami — dla księgowania zdecentralizowanych rozliczeń oddziałów banków specjalnych z centralą lub oddziałami z tytułu wykonywanych dyspozycji klientów, posiadających swe rachunki w różnych jednostkach organizacyjnych banku oraz z tytułu kontroli prawidłowego przebiegu tych dyspozycji.

Ponadto na koncie tym księgują wszystkie banki rozliczenia wzajemne między centralą a oddziałami z tytułu niektórych funduszy banku administrowanych przez centralę banku. Saldo tego konta może być debetowe lub kredytowe.

230 — Uznanie w drodze — dla księgowania przelewów środków między oddziałami tego samego banku, przy scentralizowanym systemie rozliczeń.

Na dobro tego konta księguje oddział dokonujący przelewu. Księgowania przeciwnastawnych w ciężar tego konta dokonuje oddział otrzymujący przelew. W obydwu oddziałach księgowania dokonywane są w korespondencji z kontami obejmującymi rachunki bankowe klientów, zlecających przelanie środków, oraz klientów, dla których zostały przelane środki. Księgowanie w oddziale otrzymującym następuje na podstawie awizu oddziału przelewającego środki. Oddziały przelewające środki przesyłają do centrali banku zestawienie wysłanych przelewów do poszczególnych oddziałów. Oddziały otrzymujące środki przesyłają do centrali banku zestawienie otrzymanych przelewów z poszczególnych oddziałów. Na podstawie tych zestawień centrala kontroluje prawidłowość przebiegu poszczególnych przelewów.

Uzgadnianie stanu nie rozliczonych przelewów z saldem konta 230 następuje na szczeblu centralnym.

Salda tego konta w bilansach oddziałów mogą być kredytowe lub debetowe. Likwidacja sald, wyodrębnionych w oddziałach dla każdego roku kalendarzowego,

następuje po rozliczeniu wszystkich przelewów danego roku, zgodnie z otrzymanymi poleceniami centrali. W bilansie zbiorczym banku saldo tego konta może być tylko kredytowe.

231 — Obciążenia w drodze — dla księgowania operacji, polegających na uzasadnionym przepisami zaczerpnięciu przez oddział środków z innego oddziału tego samego banku w celu zasilenia rachunku klienta lub na własne potrzeby oddziału, przy scentralizowanym systemie rozliczeń.

W ciężar tego konta dokonuje w zasadzie księgowania oddział czerpiący środki. Księgowanie na dobro tego konta następuje w oddziale prowadzącym rachunek, z którego należy zaczerpnąć środki na zasilenie rachunku w innym oddziale; podstawą do księgowania jest awiz otrzymany z oddziału czerpiącego środki.

Salda tego konta w bilansach oddziałów mogą być debetowe lub kredytowe, natomiast w bilansie zbiorczym banku — tylko debetowe.

Zasady kontroli centralnej, wyodrębniania operacji na przełomie roku i likwidacji sald konta 231 są identyczne jak przy koncie 230.

Część II. Operacje z zakresu gospodarki inwestycyjnej.

Rozdział 21 — Środki na inwestycje scentralizowane limitowe roku bieżącego.

Konta rozdziału 21 przeznaczone są do księgowego ujęcia ogółu środków na sfinansowanie inwestycji scentralizowanych limitowych roku bieżącego, koncentrowanych w bankach specjalnych.

Układ kont zapewnia wyodrębnienie środków:

- a) inwestorów, objętych budżetem centralnym,
- b) inwestorów, objętych budżetami terenowymi,
- c) spółdzielczości,
- d) organizacji politycznych, zawodowych i społecznych,

z równoczesnym podziałem na źródła pochodzenia środków.

Salda tych kont mogą być w zasadzie tylko kredytowe i ulegają przeniesieniu z początkiem następnego roku na odpowiednie konta rozdziału 27.

Rozdziałem tym administrują banki specjalne.

Rozdział 22 — Finansowanie inwestycji scentralizowanych limitowych roku bieżącego.

Konta rozdziału 22 przeznaczone są do księgowego ujęcia finansowania inwestycji scentralizowanych limitowych roku bieżącego.

Układ kont jest analogiczny jak w rozdziale 21. Salda mogą być w zasadzie tylko debetowe i z początkiem następnego roku przenosi się je na odpowiednie konta rozdziału 27.

Rozdziałem tym administrują banki specjalne.

Rozdział 23 — Środki i finansowanie inwestycji nie scentralizowanych limitowych.

Rozdział 23 zawiera konta przeznaczone do księgowania operacji, związanych z gromadzeniem środków i finansowaniem inwestycji nie scentralizowanych limitowych.

wych. W rozdziale tym odrębne konta służą dla środków na finansowanie tych inwestycji i odrębne konta dla finansowania; przy czym układ tych kont zapewnia wyodrębnienie środków, pochodzących z budżetu centralnego i budżetów terenowych.

W rozdziale 23 występują następujące konta:

361 — Środki z budżetu centralnego na inwestycje nie scentralizowane limitowe przedsiębiorstw,

362 — Środki z budżetów terenowych na inwestycje nie scentralizowane limitowe przedsiębiorstw,

364 — Wypłaty na inwestycje nie scentralizowane limitowe przedsiębiorstw rozliczających się z budżetem centralnym,

365 — Wypłaty na inwestycje nie scentralizowane limitowe przedsiębiorstw rozliczających się z budżetami terenowymi.

Nazwy kont określają równocześnie ich przeznaczenie ekonomiczne. W ramach tych kont prowadzi się specjalne rachunki bankowe dla przedsiębiorstw działających na zasadzie rozrachunku gospodarczego, rozliczających się z budżetem państwa. Dla każdego klienta prowadzi się odrębny rachunek środków i odrębny rachunek wypłat, które dokonywane są tylko do wysokości środków.

Na dobro kont „środków” (361, 362) księguje się przelewy środków wpływających z budżetu, a w ciężar tych kont — storna i zwroty. Salda tych kont mogą być tylko kredytowe.

W ciężar kont „wypłat” (364, 365) księguje się operacje związane z finansowaniem inwestycji nie scentralizowanych limitowych. Na dobro tych kont mogą być księgowane tylko storna i zwroty. Salda tych kont są tylko debetowe, a wysokość ich nie może przekraczać sald kont „środków”.

Likwidacja sald kont rozdziału 23 następuje na początku następnego roku przez wzajemną kompensatę sald kont „wypłat” z saldami kont „środków”. O przeznaczeniu ewentualnej nadwyżki środków decydują przepisy dotyczące inwestycji nie scentralizowanych limitowych.

Rozdziałem 23 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 24 — Środki i finansowanie inwestycji pozalimitowych i innych roku bieżącego.

Rozdział 24 obejmuje konta przeznaczone do księgowego ujęcia środków i finansowania inwestycji pozalimitowych, ponadplanowych i pozaplanowych roku bieżącego.

Układ kont tego rozdziału jest analogiczny do rozdziałów poprzednich i pozwala na wyodrębnienie środków i finansowania:

- a) inwestorów objętych budżetem centralnym,
- b) inwestorów objętych budżetami terenowymi,
- c) spółdzielczości,
- d) organizacji politycznych, zawodowych i społecznych.

Salda kont „środków” mogą być tylko kredytowe, kont zaś „wypłat” — tylko debetowe, przy czym te ostatnie nie mogą przekroczyć wysokości sald „środków”.

Rozdziałem 24 administrują banki specjalne.

Rozdział 25 — Środki i finansowanie kapitalnych remontów.

Konta rozdziału 25 przeznaczone są do księgowania wszystkich operacji bankowych, związanych z gromadzeniem środków na kapitalne remonty i finansowaniem kapitalnych remontów.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski. W rozdziale tym występują następujące konta:

401 — Środki na finansowanie kapitalnych remontów w przedsiębiorstwach — dla prowadzenia indywidualnych, specjalnych rachunków bankowych środków, przeznaczonych na kapitalne remonty jednostek działających na zasadzie rozrachunku gospodarczego.

Na dobro tego konta księguje się miesięczne raty amortyzacyjne w części przeznaczonej na kapitalne remonty, przerzuty środków innych jednostek gospodarczych na własne kapitalne remonty klienta oraz wpływ w tytułu udzielonego klientowi kredytu antycypacyjnego na kapitalne remonty (konto 61).

W ciężar tego konta księguje się przelewy środków na rzecz innych jednostek gospodarczych i spłaty kredytu antycypacyjnego w dniu wpływu raty amortyzacyjnej.

Saldo tego konta jest kredytowe i stale wzrasta na przestrzeni roku, odzwierciedlając w ten sposób przebieg gromadzenia środków na kapitalne remonty. Z początkiem następnego roku w ciężar tego konta likwiduje się saldo debetowe konta 402 — „Wypłaty na kapitalne remonty przedsiębiorstw”, na koniec roku ubiegłego, a ewentualną nadwyżkę środków wykorzystuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami.

402 — Wypłaty na kapitalne remonty przedsiębiorstw — dla prowadzenia indywidualnych, specjalnych rachunków bankowych finansowania kapitalnych remontów jednostek działających na zasadzie rozrachunku gospodarczego.

W ciężar tego konta dokonuje się wypłat na kapitalne remonty w granicach planu rzeczowego wykonania kapitalnych remontów, do wysokości środków znajdujących się na rachunku prowadzonym w ramach konta 401.

Na dobro konta 402 mogą być księgowane tylko storna i zwroty.

Saldo konta 402 jest debetowe i stale wzrasta na przestrzeni roku, odzwierciedlając w ten sposób przebieg finansowania kapitalnych remontów.

Likwidacja salda następuje w drodze przeksięgowania z początkiem roku następnego na konto 401.

Rozdział 26 — Kredyty krótkoterminowe na inwestycje.

Konta rozdziału 26 służą do księgowego ujęcia kredytów krótkoterminowych, udzielanych inwestorom przez banki specjalne na zasadach obowiązujących instrukcji tych banków, zatwierdzonych przez Ministra Finansów.

W zakresie kont tego rozdziału stosuje się podział na: a) plan centralny, b) plany terenowe i c) spółdzielczość, a ponadto kredyty nie spłacone w terminie wykazuje się na odrębnych kontaktach kredytów przeterminowanych w ramach rozdziału 26.

Salda kont tego rozdziału są debetowe.

Rozdziałem 26 administrują banki specjalne.

Rozdział 27 — Środki i finansowanie inwestycji lat ubiegłych.

Rozdział 27 zawiera konta przeznaczone do księgowego ujęcia wszelkiego rodzaju środków na inwestycje oraz finansowania inwestycji lat ubiegłych. Na konta tego rozdziału przenosi się z początkiem roku nie rozliczone do dnia 31 grudnia roku ubiegłego środki i finansowanie inwestycji planu inwestycyjnego, księgowane w roku ubiegłym na kontach rozdziałów 21 i 22.

Z chwilą rozliczenia środków i finansowania planów inwestycyjnych z lat ubiegłych następuje likwidacja sald odpowiednich kont w drodze kompensaty wzajemnej sald debetowych kont wypłat z saldami kredytowymi kont środków.

Rozdziałem 27 administrują banki specjalne.

Rozdział 28 — Kredyty długoterminowe.

W rozdziale 28 występują konta przeznaczone do księgowego ujęcia należności banków specjalnych z tytułu udzielonych kredytów długoterminowych, jak również zobowiązania z tytułu udzielonych bankom specjalnym przez Narodowy Bank Polski kredytów refinansowych na inwestycje.

Salda kont tego rozdziału są debetowe. Zasady funkcjonowania tych kont oraz zasady likwidacji kredytów regulują odrębne przepisy.

Rozdziałem tym administrują banki specjalne.

Rozdział 29 — Fundusze spółdzielczości.

Konta rozdziału 29 służą do ewidencji księgowej gromadzonych w bankach specjalnych funduszów inwestycyjnych i funduszów na kredyty długoterminowe spółdzielczości oraz do księgowego ujęcia przelewów dotacji udzielanych z tych funduszów przez centralne jednostki spółdzielcze na rzecz spółdzielczości.

Salda kont „funduszów” są kredytowe, a salda kont „przelewów” — debetowe. Likwidacja sald następuje drogą wzajemnej kompensaty, przeprowadzanej na podstawie odrębnych przepisów.

Część III. Operacje z zakresu gospodarki własnej.

Rozdział 41 — Środki trwałe.

Konta rozdziału 41 służą do księgowego ujęcia przydzielonych bankowi środków trwałych, niezbędnych do wykonania zadań planowych.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski. Rozdział 41 obejmuje następujące konta:

601 — Środki trwałe — dla ujęcia środków trwałych w ich wartości inwentarzowej. W bilansie wykazuje się środki trwałe w wartości netto, tzn. po potrąceniu umorzenia środków trwałych (księgowanego na koncie 603).

O zakwalifikowaniu poszczególnych przedmiotów majątkowych do środków trwałych decydują kryteria ustalone w obowiązujących przepisach.

Zwiększenie wartości środków trwałych może nastąpić w wyniku:

- 1) przyjęcia do eksploatacji własnych inwestycji zakończonych,
- 2) nieodpłatnego przejęcia środków trwałych od innych przedsiębiorstw lub instytucji państwowych,
- 3) ujawnienia środków trwałych przy inwentaryzacji,
- 4) przeszacowania środków trwałych na zarządzenie władz,
- 5) przekwalifikowania przedmiotów nietrwałych na środki trwałe.

We wszystkich powyższych przypadkach przyrostem wartości obciąża się konto 601 na dobro konta 613 — „Fundusz środków trwałych”.

W przypadku wymienionym w pkt 1 wartość zakończonej inwestycji powinna być przeniesiona z konta 622 — „Inwestycje rozpoczęte” na konto 623 — „Inwestycje zakończone”. W przypadkach wymienionych w pkt 2-5 zwiększeniu wartości środków trwałych towarzyszy zwiększenie umorzenia, które księgowane jest Wn 613 — „Fundusz środków trwałych”, Ma 603 — „Umorzenie środków trwałych”.

Zmniejszenie wartości środków trwałych może nastąpić na skutek:

- 1) nieodpłatnego przekazania środków trwałych,
- 2) przeszacowania środków trwałych na zarządzenie władz,
- 3) przekwalifikowania środków trwałych na przedmioty nietrwałe,
- 4) sprzedaży środków trwałych (w przypadkach, w których obowiązujące przepisy na to zezwalają),
- 5) likwidacji zużytych lub zniszczonych środków trwałych.

W przypadkach, wymienionych w pkt 1, 2 i 3, zmniejszenie wartości inwentarzowej (Ma 601) oraz zmniejszenie umorzeń (Wn 603) księgowane jest w korespondencji z kontem 613 — „Fundusz środków trwałych”.

W razie przeznaczenia środka trwałego do likwidacji przenosi się jego wartość inwentarzową (z konta 601) i umorzenie (z konta 603) na konto 604 — „Likwidacja środków trwałych”.

602 — Inwestycje w dzierżawionych środkach trwałych — dla księgowania zarówno wartości inwentarzowej, jak i umorzenia inwestycji dokonanych w dzierżawionych, obcych środkach trwałych.

Wartością zakończonej inwestycji w dzierżawionych obcych środkach trwałych obciąża się konto 602 w korespondencji z kontem 613 — „Fundusz środków trwałych”. Równoległe z tym zapisem obciąża się konto 623 — „Inwestycje zakończone” na dobro konta 622 — „Inwestycje rozpoczęte”.

Umorzenie inwestycji w obcych środkach trwałych księguje się bezpośrednio na dobro konta 602 w korespondencji z kontem 613 — „Fundusz środków trwałych”.

Po upływie terminu dzierżawy inwestycje wraz z umorzeniem przejmują wydzierżawiający, przy czym odpowiednie zapisy przeprowadza się analogicznie do nieodpłatnego przekazania środków trwałych.

603 — Umorzenie środków trwałych — dla księgowania na dobro tego konta umorzenia środków trwałych w korespondencji z kontem 613 — „Fundusz środków trwałych”.

W ciężar konta 603 księgowana jest wartość zakończonych remontów kapitałnych do wysokości umorzeń remontowanych obiektów (Ma 613) oraz zmniejszenie wartości umorzeń, związane ze zmniejszeniem wartości inwentarzowej środków trwałych. Saldo konta 603 uwiadacza się poza bilansem.

604 — **L i k w i d a c j a ś r o d k ó w t r w a ł y c h** — przeznaczone do księgowego ujęcia przebiegu likwidacji środków trwałych. Przeznaczenie środka trwałego do likwidacji powoduje przeniesienie jego wartości inwentarzowej z konta 601, a umorzenia z konta 603 na konto 604. Powstałe w wyniku tych przeniesień saldo konta 604 przeksięgowuje się z chwilą zakończenia likwidacji na konto 613.

Ponadto w ciężar konta 604 księguje się przejściowo koszty, poniesione w związku z likwidacją, na dobro zaś — środki uzyskane z likwidacji. Z chwilą zakończenia likwidacji zarówno koszty jak i ewentualne wpływy z likwidacji przeksięgowuje się na konto 681 — „Zyski i straty“.

Rozdział 42 — Fundusze własne.

Rozdział 42 zawiera konta wszystkich funduszy własnych banku, przeznaczonych na pokrycie środków trwałych i środków obrotowych oraz na specjalne cele, określone przez Ministra Finansów, jak również konta, których salda wpływają na wysokość tych funduszy.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

W rozdziale 42 występują konta:

611 — **F u n d u s z s t a t u t o w y** — przeznaczone do księgowego ujęcia stanu tego funduszu. Fundusz statutowy powstaje z dotacji budżetu państwa i z części wygoszpodarowanych przez bank nadwyżek. Księgowanie na tym koncie następuje wyłącznie w centrali banku.

Fundusz statutowy stanowi zabezpieczenie zobowiązań banku.

Na dobro tego konta księguje się zwiększenia funduszu statutowego, w ciężar zaś — zmniejszenia.

612 — **F u n d u s z r e z e r w o w y** — przeznaczone do księgowego ujęcia funduszy rezerwowych, tworzonych z części wygoszpodarowanych przez bank nadwyżek. Fundusz ten przewidziany jest na pokrycie ewentualnych strat bilansowych, przewyższających straty planowane i pokrywane z budżetu państwa w myśl obowiązujących przepisów. Księgowanie na tym koncie ma miejsce wyłącznie w centrali banku.

Na dobro tego konta księguje się zwiększenia funduszu, w ciężar zaś — zmniejszenia.

613 — **F u n d u s z ś r o d k ó w t r w a ł y c h** — dla księgowego ujęcia pokrycia środków trwałych posiadanych przez bank.

Na dobro tego konta księguje się bieżąco zwiększenie funduszu środków trwałych, wynikające z następujących operacji:

- 1) oddania do użytkowania inwestycji zakończonych,
- 2) przejścia nieodpłatnego środków trwałych,
- 3) ujawnienia środków trwałych przy inwentaryzacji,
- 4) zwiększenia wartości środków trwałych na skutek przeszacowania,
- 5) przekwalifikowania przedmiotów nietrwałych na środki trwałe,
- 6) przekazania wartości umorzenia środków trwałych, oddanych nieodpłatnie.

Ponadto na dobro konta 613 księguje się wartość zakończonych remontów kapitałnych. Księgowanie to następuje w korespondencji z kontem 603, do wysokości umorzenia remontowanego środka trwałego.

W ciężar konta 613 księguje się bieżąco zmniejszenie funduszu środków trwałych, wynikające z następujących operacji:

- 1) przekazania nieodpłatnego środków trwałych,
- 2) zmniejszenia wartości środków trwałych na skutek przeszacowania,
- 3) przekwalifikowania środków trwałych na przedmioty nietrwałe,
- 4) umorzenia środków trwałych,
- 5) przejścia umorzenia środków trwałych, otrzymanych nieodpłatnie.

Saldo tego konta jest kredytowe i odzwierciedla rzeczywistą wartość środków trwałych w banku. Powinno być ono równe różnicy pomiędzy saldem konta 601 a saldem konta 603.

Księgowania na tym koncie dokonują wszystkie jednostki bilansujące banku.

614 — **F u n d u s z e s p e c j a l n e** — dla księgowego ujęcia funduszy, przeznaczonych na specjalne cele. Księgowania na tym koncie dokonuje wyłącznie centrala banku. Fundusze specjalne tworzy się z części wygoszpodarowanych przez bank nadwyżek oraz innych środków.

Na dobro tego konta księguje się zwiększenia funduszy specjalnych, w ciężar zaś — zmniejszenia.

616 — **R o z l i c z e n i a z b u d ż e t e m z t y t u ł u z y s k ó w i s t r a t** — przeznaczone do księgowania periodycznych przelewów części zysków oraz dotacji na pokrycie strat planowanych, stosownie do obowiązujących przepisów.

W ciężar tego konta księguje centrala banku zaliczkowe przelewy kwartalne na rzecz budżetu państwa w wysokości 1/8 części zaplanowanej czystej nadwyżki banku za rok bieżący, na dobro zaś tego konta — dotacje na pokrycie strat planowanych.

Likwidacja tych obciążeń lub uznań następuje po zatwierdzeniu bilansu banku i ustaleniu ostatecznym kwoty nadwyżki lub straty, rozliczanej stosownie do zasad systemu finansowego banków.

617 — **P r z e l e w y n a i n w e s t y c j e p o z a l i m i t o w e** — dla ujęcia księgowego odprowadzanej do Banku Inwestycyjnego części zaplanowanej czystej nadwyżki, przeznaczonej na finansowanie inwestycji pozalimitowych banku.

W ciężar tego konta księguje się zaliczkowe przelewy, dokonywane do Banku Inwestycyjnego w wysokości przewidzianej w bieżącym budżecie banku. Na dobro tego konta księguje się po zatwierdzeniu bilansu ostatecznego ustaloną część czystej nadwyżki, przeznaczoną na sfinansowanie inwestycji pozalimitowych.

Rozdział 43 — Inwestycje i kapitałne remonty własne.

Rozdział 43 zawiera konta przeznaczone do kontrolnej ewidencji operacji, dotyczących finansowania inwestycji własnych przez Bank Inwestycyjny oraz księgowego ujęcia środków i wypłat na własne inwestycje nie scentralizowane limitowe oraz kapitałne remonty.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski. W rozdziale 43 występują następujące konta:

621 — **F i n a n s o w a n i e i n w e s t y c j i** — dla księgowania środków na finansowanie scentralizowanych i nie scentralizowanych inwestycji limitowych oraz inwestycji pozalimitowych.

Saldo tego konta może być tylko kredytowe i w zasadzie powinno równać się sumie sald kont 622 i 623. Dopuszczalna jest tylko różnica w wysokości nie wykorzystanej dotacji budżetu na nie scentralizowane inwestycje limitowe.

1) Na dobro tego konta księguje się, na podstawie otrzymanych wyciągów Banku Inwestycyjnego, uruchomione przez ten bank środki na dokonanie wypłat na scentralizowane inwestycje limitowe i inwestycje pozalimitowe. Uznań dokonuje się w korespondencji z kontem 622 — „Inwestycje rozpoczęte”.

W ciężar tego konta księguje się storna i zwroty uznań oraz — po zakończeniu i zatwierdzeniu rozliczeń z tytułu przejętych do eksploatacji inwestycji — równowartość zakończonych inwestycji w korespondencji z kontem 623.

2) Na dobro konta 621 wpływają z budżetu państwa środki, przeznaczone na nie scentralizowane inwestycje limitowe banku.

W ciężar tego konta księguje się wszelkie dokonywane we własnym zakresie wypłaty na nie scentralizowane inwestycje limitowe.

622 — **I n w e s t y c j e r o z p o c z ę t e** — dla księgowania wszystkich dokonywanych przez Bank Inwestycyjny wypłat na inwestycje scentralizowane limitowe i inwestycje pozalimitowe.

W ciężar tego konta księguje się na podstawie otrzymanych wyciągów Banku Inwestycyjnego wszelkie wypłaty na wymienione inwestycje w korespondencji z kontem 621.

Na dobro tego konta księguje się w korespondencji z kontem 623 równowartość inwestycji zakończonych i oddanych do eksploatacji banku oraz storna i zwroty obciążeń.

623 — **I n w e s t y c j e z a k o ń c z o n e** — dla księgowego ujęcia wartości inwestycji zakończonych.

W ciężar tego konta księguje się równowartość zakończonych inwestycji, oddanych bankowi do eksploatacji. Księgowanie to następuje w korespondencji z kontem 622.

Na dobro tego konta księguje się równowartość obiektów inwestycyjnych, ostatecznie przejętych i rozliczonych zgodnie z planem inwestycyjnym. Księgowanie to następuje w korespondencji z kontem 621.

624 — **F u n d u s z e n a k a p i t a l n e r e m o n t y** — dla księgowania środków własnych banku, przeznaczonych na finansowanie własnych kapitalnych remontów.

Na dobro tego konta księguje się miesięczne raty amortyzacyjne w części przeznaczonej na kapitalne remonty banku. Księgowanie to następuje w korespondencji z kontem 658 — „Rozliczenia amortyzacji”.

W ciężar konta 624 księguje się w korespondencji z kontem 625 równowartość zakończonych remontów kapitalnych środków trwałych banku. Księgowanie to ma miejsce po ostatecznym uzgodnieniu i rozliczeniu nakładów na kapitalny remont danego środka trwałego.

625 — **K a p i t a l n e r e m o n t y** — dla księgowania operacji, związanych z finansowaniem kapitalnych remontów banku.

W ciężar tego konta księguje się wszelkie wypłaty na kapitalne remonty, z tym że wypłaty te nie mogą przekroczyć środków księgowanych na koncie 624.

Na dobro tego konta księguje się równowartość nakładów, dotyczących wyremontowanych środków trwałych, po całkowitym rozliczeniu nakładów z wykonawcą remontu. Kontem przeciwstawnym jest w tym przypadku konto 624.

Rozdział 44 — Materiały.

Konta rozdziału 44 przeznaczone są do księgowego ujęcia przedmiotów nietrwałych oraz zapasów materiałowych niezbędnych do wykonania planowych zadań banku, a nabywanych ze środków obrotowych banku.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 44 zawiera następujące konta:

631 — **P r z e d m i o t y n i e t r w a ł e w u ż y t k o w a n i u** — dla księgowego ujęcia wszystkich przedmiotów nietrwałych, znajdujących się w użytkownictwie banku.

Konto 631 obciąża jednostka bilansująca banku w chwili otrzymania (z zakupu bezpośredniego, z magazynu własnego, z magazynu innej jednostki) przedmiotu nietrwałego do własnego użytkownika. Obciążenie konta 631 następuje w wysokości 50% wartości przedmiotu, z równoczesnym spisaniem drugiej połowy wartości przedmiotu na koszty rzeczowe (konto 675).

Konto 631 uznaje się w przypadku całkowitego zużycia się przedmiotu nietrwałego (konto przeciwstawne — 675) lub przekazania przedmiotu do innej jednostki (konto przeciwstawne 221 lub 231).

632 — **Z a p a s y m a t e r i a ł o w e** — dla księgowego ujęcia zapasów magazynowych różnych materiałów, przedmiotów nietrwałych i drobnego inwentarza, nabywanych ze środków obrotowych w ramach kredytów budżetowych na potrzeby operacyjno-gospodarcze banku.

W księgowości analitycznej należy zapewnić wyodrębnienie ważniejszych grup materiałów, przedmiotów nietrwałych i drobnego inwentarza, a przede wszystkim:

- a) opału,
- b) paliwa i smarów do maszyn,
- c) papieru,
- d) formularzy i druków,
- e) przedmiotów nietrwałych,
- f) drobnego inwentarza,
- g) materiałów do budowy systemem gospodarczym.

Konto to rejestruje przejściowo dokonane przez bank nakłady, które następnie podlegają spisaniu na konta kosztów. Przeksięgowanie następuje bądź bezpośrednio po wydaniu materiału z magazynu, bądź periodycznie, według zasad ustalonych w przepisach banku.

W ciężar konta 632 księguje się równowartość materiałów, przedmiotów nietrwałych i drobnego inwentarza, przyjętych do magazynu (wykup faktur dostawców, przerzuty z innych magazynów).

Na dobro tego konta księguje się równowartość materiałów, przedmiotów nietrwałych i drobnego inwentarza, wydanych z magazynu na użytek własny lub jednostek podległych, jak również przekazanych do magazynów innych jednostek organizacyjnych banku.

Przerzuty między jednostkami księguje się za pośrednictwem odpowiednich kont rozdziału 16.

Przy oddawaniu przedmiotów nietrwałych do użytkowania w jednostce prowadzącej magazyn pozycje przeciwstawne do uznania konta 632 księguje się w 50% wartości przedmiotu w ciężar konta 675 — „Koszty rzeczowe” oraz w 50% w ciężar konta 631 — „Przedmioty nietrwałe w użytkowaniu”.

Przy przekazywaniu przedmiotu nietrwałego do użytkowania w jednostce podległej lub do magazynu innej jednostki pozycje przeciwstawne do uznania konta 632 księguje się w ciężar konta 221 — „Rozliczenia międzyoddziałowe” lub 231 — „Obciążenia w drodze”. Jednostka otrzymująca wyrównuje księgowanie na koncie 221 lub 231 i obciąża:

- a) w przypadku przyjęcia przedmiotu do użytkowania:
 - konto 675 — „Koszty rzeczowe”,
 - konto 631 — „Przedmioty nietrwałe w użytkowaniu” — po 50% wartości przedmiotu,
- b) w przypadku przyjęcia przedmiotu do magazynu:
 - konto 632 — „Zapasy materiałowe”.

Rozdział 45 — Rozliczenia bieżące.

Rozdział 45 obejmuje konta przeznaczone do rejestracji księgowej rozliczeń banku z własnymi pracownikami z tytułu braków kasowych i sum do rozliczenia oraz konta rejestrujące inne należności i zobowiązania, zgodnie z obowiązującymi przepisami banku.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 45 zawiera następujące konta:

641 — **N a d w y ż k i k a s o w e** — dla przejściowego księgowania nie wyjaśnionych nadwyżek kasowych, stwierdzanych w kasach, sortowniach i skarbcach banku.

Konto 641 uznaje się kwotą stwierdzonej nadwyżki w korespondencji z właściwym kontem rozdziału 1.

Obciążen konta 641 dokonuje się zgodnie z instrukcjami banku.

642 — **N i e d o b o r y k a s o w e** — dla przejściowego księgowania nie wyjaśnionych niedoborów kasowych, stwierdzanych w kasach, sortowniach i skarbcach banku, a obciążających pracowników banku.

Konto 642 obciąża się kwotą stwierdzonego niedoboru w korespondencji z właściwym kontem rozdziału 1.

Na dobro konta 642 księguje się kwoty niedoborów, odzyskane od klientów lub ściągnięte od pracowników banku.

643 — **Z a l i c z k i a d m i n i s t r a c y j n e i g o s p o d a r c z e** — dla księgowej ewidencji:

- a) zaliczek, wypłacanych pracownikom banku udającym się w podróż służbową, na poczet diet, kosztów podróży i przeniesień służbowych,
- b) zaliczek, wypłacanych pracownikom banku dla dokonania drobnych zakupów gotówkowych na potrzeby administracyjno-gospodarcze banku, oraz
- c) zasiłków dla kas podręcznych.

Konto 643 obciąża się w chwili wypłaty zaliczki lub zasiłku, a uznaje w chwili rozliczenia i spłaty tej zaliczki lub zasiłku.

649 — **I n n e n a l e ż n o ś c i** — dla księgowego ujęcia należności banku, nie objętych omówionymi poprzednio kontami, na zasadach ustalonych w przepisach banku.

W księgowości analitycznej należy wyodrębnić między innymi należności banku, wynikające z zadłużenia:

- a) pracowników — z tytułu zawinionych niedoborów kasowych lub innych zobowiązań wobec banku,
- b) absolwentów zakładów naukowych — z tytułu udzielonych im zaliczek, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Konto 649 obciąża się w chwili ustalenia zadłużenia lub wypłaty zaliczki, uznaje zaś w chwili spłaty zadłużenia lub zaliczki.

650 — **I n n e z o b o w i ą z a n i a** — dla księgowego ujęcia zobowiązań banku, nie objętych omówionymi poprzednio kontami, na zasadach ustalonych w przepisach banku.

Rozdział 46 — Rozliczenia wewnątrzbankowe.

Konta rozdziału 46 przeznaczone są do księgowego ujęcia przejściowych rozliczeń banku z własnymi przedsiębiorstwami oraz niektórych rozliczeń między jednostkami banku.

Rozdziałem 46 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział ten obejmuje konta:

656 — **R o z l i c z e n i a z p r e d s i ę b i o r s t w a m i b a n k u z a ś r o d k i t r w a ł e** — dla księgowego ujęcia równowartości środków trwałych, oddanych do nieodpłatnego użytkowania przez przedsiębiorstwa banku. Konto 656 obciąża się w chwili wydzielenia środków trwałych do użytku przedsiębiorstw banku w korespondencji z kontem 601.

Uznanie konta 656 następuje z chwilą dokonania zwrotu środków użytkowanych przez przedsiębiorstwo.

657 — **R o z l i c z e n i a z p r e d s i ę b i o r s t w a m i b a n k u z a ś r o d k i o b r o t o w e** — dla księgowego ujęcia równowartości środków obrotowych, przekazanych przedsiębiorstwom banku na potrzeby związane z działalnością gospodarczą tych przedsiębiorstw.

Obciążenie konta 657 następuje w chwili przekazania środków obrotowych przedsiębiorstwu banku, uznaje zaś — w chwili zwrotu środków.

658 — **R o z l i c z e n i a a m o r t y z a c j i** — dla księgowego ujęcia rozliczeń amortyzacji środków trwałych.

Na dobro tego konta księguje się okresowo odpisy amortyzacyjne przeznaczone na inwestycje i kapitalne remonty. Księgowanie to następuje w korespondencji z kontem 675 — „Koszty rzeczowe”.

W ciężar konta 658 dokonuje centrala banku miesięcznych przelewów planowych rat amortyzacyjnych:

- a) w części przeznaczonej na inwestycje — do Banku Inwestycyjnego,
- b) w części przeznaczonej na kapitalne remonty — na konto 624.

Rozdział 47 — Rozliczenia międzyokresowe.

Rozdział 47 zawiera konta przeznaczone do księgowego ujęcia dochodów i kosztów przyszłych okresów.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 47 obejmuje konta:

666 — **Dochody przyszłych okresów** — dla księgowania dochodów uzyskanych w okresie sprawozdawczym, a dotyczących okresów przyszłych.

Konto 666 uznaje się w chwili uzyskania dochodów. Obciążenie konta 666 następuje w okresach przyszłych, w chwili przeksięgowania dochodu lub jego części na właściwe konta dochodów okresu sprawozdawczego.

667 — **Koszty przyszłych okresów** — dla księgowania kosztów poniesionych w okresie sprawozdawczym, a dotyczących okresów przyszłych.

Konto 667 obciąża się w chwili dokonania wypłat, stanowiących koszt okresu przyszłego, a uznaje z chwilą nadejścia okresu, którego dotyczy całość lub część tych wypłat.

Rozdział 48 — Dochody i koszty banku.

Rozdział 48 obejmuje konta przeznaczone do księgowego ujęcia całokształtu dochodów i kosztów banku, w celu ustalenia na ich podstawie ostatecznego wyniku finansowego działalności banku.

Planowane koszty i dochody banku ujęte są w budżecie banku, zatwierdzanym przez Ministra Finansów. Zasady posługiwania się kontami tego rozdziału uregulowane są instrukcją banku o gospodarce budżetowej.

Rozdziałem 48 administruje Narodowy Bank Polski.

W skład tego rozdziału wchodzi konta:

671 — **Dochody operacyjne** — dla księgowego ujęcia pobranych prowizji, odsetek od kredytów obrotowych i inwestycyjnych, dodatnich różnic kursowych na operacjach zagranicznych oraz opłat, przewidzianych w obowiązujących przepisach, regulujących zasady odpłatności usług bankowych.

Dochody te księguje się na dobro konta 671. W ciężar tego konta księguje się bieżąco zwroty i storna dochodów oraz — w końcu roku — ogólną kwotę dochodów przenoszona na konto 681 — „Zyski i straty”.

672 — **Dochody różne** — dla ujęcia księgowego dochodów nie objętych kontem 671.

Księgowane na tym koncie dochody przenosi się w końcu roku na konto 681.

673 — **Koszty operacyjne** — dla księgowego ujęcia zapłaconych prowizji, odsetek, ujemnych różnic kursowych i opłat przewidzianych w obowiązujących przepisach, regulujących zasady odpłatności usług bankowych.

Koszty te księguje się w ciężar konta 673, na dobro zaś — tylko zwroty i storna kosztów. Ponadto w końcu roku uznaje się to konto z tytułu przeniesienia ogólnego salda na konto 681.

674 — **Koszty osobowe** — dla księgowego ujęcia ogółu wypłat z tytułu kosztów osobowych banku.

W ciężar konta 674 księguje się wypłaty w gotówce, równowartość wypłat w naturze oraz świadczenia ciążące na banku z tytułu umów o pracę.

Na dobro konta 674 księguje się zwroty i storna wypłat, a w końcu roku — ogólne saldo debetowe, przy przeniesieniu go na konto 681.

675 — **Koszty rzeczowe** — dla ewidencji księgowej rzeczowych nakładów związanych z działalnością operacyjną banku, jak np.: nakłady związane

z utrzymaniem (czynsz, opał, światło, woda itp.) budynków oraz lokali biurowych i przeprowadzaniem w nich remontów drobnych i średnich, konserwacją urządzeń i instalacji, zaopatrzeniem banku we wszelkie formularze, materiały piśmienne, opłaty pocztowe, telekomunikacyjne itp. koszty biurowe, odpisy amortyzacyjne od użytkowanych przez bank środków trwałych.

W ciężar tego konta księguje się równowartość kosztu w chwili regulacji faktury lub dokonania wypłaty bądź w chwili pobierania formularzy, przyborów biurowych i innych materiałów z magazynu (konto 632). Ponadto konto 675 obciąża się połową wartości przedmiotów nietrwałych w chwili oddawania ich do użytkowania oraz drugą połową w chwili całkowitego ich zużycia. Obciążen tego konta z tytułu odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w korespondencji z kontem 659.

Na dobro tego konta księguje się zwroty i storna obciążeń oraz — w końcu roku — ostateczne saldo tego konta przenoszone na konto 681.

676 — **Koszty różne** — dla księgowego ujęcia kosztów nie objętych kontami 673, 674 i 675.

Saldo debetowe tego konta przeksięgowuje się w końcu roku na konto 681.

Rozdział 49 — Zyski i straty.

W rozdziale 49 prowadzi się konto:

681 — **Zyski i straty** — przeznaczone do bieżącego księgowania wszystkich nadzwyczajnych zysków i strat, nie stanowiących dochodów i kosztów, przewidzianych w budżecie banku na rok sprawozdawczy.

Księgowanie na tym koncie wymaga odrębnych dyspozycji centrali banku.

Na dobro konta 681 księguje się w ciągu roku:

- 1) wpływy należności odpisanych na straty,
- 2) nie wyjaśnione nadwyżki kasowe,
- 3) drobne pozostałości pasywne na martwych rachunkach bankowych,
- 4) zwroty nadpłaconych kosztów osobowych i rzeczowych z lat ubiegłych,
- 5) dochody operacyjne, dotyczące lat ubiegłych (mylnie obliczone odsetki, opłaty bankowe itp.),
- 6) kary i grzywny otrzymane,
- 7) inne zyski o charakterze przypadkowym.

W ciężar tego konta księguje się w ciągu roku:

- 1) należności odpisane na straty wskutek przedawnienia, prekluzji oraz wyroku sądowego lub arbitrażu,
- 2) nie wyjaśnione niedobory kasowe,
- 3) koszty operacyjne, dotyczące lat ubiegłych (mylnie obliczone odsetki, opłaty bankowe itp.),
- 4) kary i grzywny zapłacone,
- 5) inne straty o charakterze przypadkowym.

Nie mogą być księgowane w ciężar tego konta koszty osobowe, rzeczowe i podatki, dotyczące okresów ubiegłych; tego rodzaju koszty obciążają właściwe ekonomicznie konta rozdziału 48 bez względu na okres, którego dotyczą.

W księgowości analitycznej należy zapewnić wyodrębnienie księgowanych w ciągu roku zysków oraz strat, jak również ich podziału na podane wyżej grupy.

W końcu roku przeksięgowuje się na konto 681 salda poszczególnych kont rozdziału 48 i ustala czysty zysk lub czystą stratę za rok sprawozdawczy.

Ostateczne saldo tego konta wykazywane jest w bilansie, a po jego zatwierdzeniu i dokonaniu podziału zysku (straty) podlega przeksięgowaniu w księgach nowego roku na odpowiednie konta rozdziału 42, zgodnie z decyzją Ministra Finansów.

Cześć IV. Konta pozabilansowe.

Konta pozabilansowe przeznaczone są do ewidencji warunkowych zobowiązań i należności banku oraz odzwierciedlenia operacji wykonywanych przez bank komisowo. Konta te prowadzi się w formie uproszczonych, nie bilansujących się wzajemnie zapisów jednostronnych, a stany ich wykazuje się poza bilansem banku.

Rozdział 51 — Zapas znaków pieniężnych.

Konta rozdziału 51 przewidziane są do ewidencji księgowej stanu wartościowego znaków pieniężnych, przeznaczonych do wprowadzenia do obiegu.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 52 — Kredyty budżetu państwa.

Rozdział 52 obejmuje konto:

711 — **Kredyty budżetu centralnego** — przeznaczone do ewidencji księgowej obrotów i stanów kredytów budżetowych, rozprowadzanych z polecenia Ministerstwa Finansów przez centrale banków do podległych oddziałów, do dyspozycji właściwych dysponentów kredytów.

Rozdziałem 52 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 53 — Znaki wartościowe.

W ramach rozdziału 53 prowadzi się konta przeznaczone do ewidencji księgowej obrotów i stanów znaków wartościowych (znaki opłaty skarbowej i sądowej, blankiety wekslowe, znaczki składkowe organizacji masowych itp.) rozprowadzanych przez bank na polecenie władz i urzędów centralnych oraz zaliczek udzielanych w tych znakach zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Rozdziałem 53 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 54 — Fundusze administrowane.

Rozdział 54 przeznaczony jest do księgowej ewidencji warunkowych zobowiązań i należności z tytułu funduszy administrowanych przez bank zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 55 — Limity finansowania inwestycji roku bieżącego.

Rozdział 55 obejmuje konta przeznaczone do księgowego ujęcia limitów finansowania inwestycji scentralizowanych limitowych roku bieżącego, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Rozdziałem 55 administrują banki specjalne.

Rozdział 56 — Rozliczenia inkasowe.

Konta rozdziału 56 przeznaczone są do księgowego ujęcia obrotów i stanów należności oraz zobowiązań fakturowych klientów banku z tytułu rozliczeń za dostawy, usługi i roboty oraz z tytułu inkasa innych dokumentów.

Rozdziałem 56 administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział ten obejmuje konta:

771 — **Należności inkasowe** — dla księgowania w banku dostawcy żądań zapłaty, złożonych przez dostawców, posiadających rachunki bankowe.

W ramach tego konta prowadzi się analityczne rachunki dostawców, odzwierciedlające stan nie zainkasowanych należności fakturowych.

Zwiększenie stanu następuje w chwili złożenia żądań zapłaty do inkasa, a zmniejszenie — z chwilą wpływu należności lub wycofania żądania zapłaty przez dostawcę.

772 — **Zobowiązania inkasowe** — dla księgowania w banku płatnika żądań zapłaty, wystawionych na posiadających rachunki bankowe odbiorców (płatników) dostaw, usług i robót.

W ramach tego konta prowadzi się analityczne rachunki płatników, odzwierciedlające stan bieżących i przeterminowanych zobowiązań inkasowych.

Zwiększenie stanu następuje w chwili otrzymania przez bank płatnika płatnych żądań zapłaty, a zmniejszenie — z chwilą pokrycia tych żądań, wycofania ich przez bank dostawcy lub przeksięgowania na konta rozdziału 57.

Rozdział 57 — Zobowiązania inkasowe inwestorów.

Rozdział 57 zawiera konta przeznaczone do księgowego ujęcia przeterminowanych zobowiązań inkasowych inwestorów, które nie zostały pokryte przez bank płatnika z powodu nieprzestrzegania przez inwestora lub wykonawcę przepisów dotyczących pokrywania faktur ze środków planu inwestycyjnego.

Rozdziałem tym administrują banki specjalne.

Rozdział 58 — Akredytywy i gwarancje.

Rozdział 58 obejmuje konta przeznaczone do księgowego ujęcia równowartości dokumentów, odzwierciedlających zobowiązania banku z tytułu otrzymanych do wypłaty akredytyw i udzielonych gwarancji.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 58 obejmuje konta:

801 — **Akredytywy otrzymane do wypłaty** — dla księgowania obrotów i stanów akredytyw otrzymanych do wypłaty od jednostek banku otwierających akredytywę.

Zwiększenie stanu tego konta następuje w chwili otrzymania akredytywy do wypłaty, zmniejszenie zaś — w chwili wypłaty akredytywy lub jej części oraz w przypadku zwrotu akredytywy do banku otwierającego akredytywę.

802 — **Gwarancje udzielone wobec różnych** — dla księgowego ujęcia zobowiązań banku z tytułu udzielonych, na wniosek klienta banku, gwarancji wobec innych klientów banku.

Zwiększenie stanu następuje z chwilą udzielenia gwarancji, zmniejszenie zaś — w chwili wygaśnięcia terminu gwarancji bądź z chwilą jej odwołania lub zrealizowania.

Rozdział 59 — Depozyty.

Rozdział 59 obejmuje konta przeznaczone do księgowego ujęcia przechowywanych przez bank depozytów oraz formularzy ścisłego zarachowania.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski. W ramach rozdziału 59 prowadzi się konta:

811 — Depozyty własne w skarbcu.

812 — Depozyty własne u różnych.

813 — Depozyty obce na przechowaniu w skarbcu.

814 — Depozyty obce na przechowaniu u różnych.

815 — Depozyty na zabezpieczenie w skarbcu.

816 — Depozyty na zabezpieczenie u różnych.

Nazwy powyższych kont dostatecznie jasno określają zasady podziału depozytów na: a) depozyty własne (szyfry telegraficzne, pieczęcie tłoczone itp.), b) depozyty na przechowaniu (depozyty rzeczowe państwa, obligacje pożyczek państwowych itp.) i c) depozyty na zabezpieczenie (skrypty dłużne, obligi itp. oświadczenia i zobowiązania klientów, stanowiące zabezpieczenie udzielonych przez bank kredytów), jak również na depozyty znajdujące się we własnym skarbcu lub — w braku miejsca — w skarbcu innego banku.

Zwiększenie stanu następuje z chwilą przyjęcia depozytu, zmniejszenie zaś — z chwilą wydania lub likwidacji depozytu.

817 — Formularze ścisłego zarachowania — dla księgowania obrotów i wykazania starów książeczek blankietów czekowych, zleceń wypłaty ZUS, dowodów i deklaracji depozytowych, bloczków numerków kasowych i nie zużytych arkuszy księgi głównej, na zasadach podanych w instrukcjach banku.

Zwiększenie stanu następuje z chwilą otrzymania tych formularzy i złożenia ich w skarbcu, zmniejszenie zaś — z chwilą wydania klientom, do użytku banku lub przekazania innej jednostce banku.

Rozdział 60 — Rachunki zagraniczne.

Rozdział 60 obejmuje konta przeznaczone do ewidencji operacji zagranicznych banku, nie księgowanych na kontach bilansowych rozdziału 13.

Rozdziałem tym administruje Narodowy Bank Polski.

Rozdział 61 — Różne ewidencje.

Rozdział 61 obejmuje konto:

841 — Należności odpisane na straty — przeznaczone do księgowej ewidencji należności banku odpisanych na straty, lecz jeszcze nie umorzonych.

Zasady funkcjonowania tego konta regulowane są przepisami bankowymi.

Rozdziałem 61 administruje Narodowy Bank Polski.